

MIELENTERVEYDEN KESKUSLIITTO RY
Ratakatu 9
001200 Helsinki
puh 09 565 7730
fax 09 565 77334
www.mtkl.fi

VASTAUS

13.09.2008

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Asia: vastauspyyntö vaihtoehtohoitoja koskevan lainsäädännön muutostarpeista
Viite: Sosiaali- ja terveysministeriön vastauspyyntö 18.8.2008 vaihtoehtohoidoista

Vaihtoehtohoitojen ongelmat:

Vaihtoehtohoitojen kokonaisuus ja tarjonta on varsin laajaa, monimuotoista ja pirstaleista. Vaihtoehtohoitoja markkinoidaan hoitoina ilman että niiden hyödyistä ja haitoista tai niiden todellisista lääketieteellisesti tutkituista terveyttä edistävästä tai parantavista vaikutuksista on näyttöä. Vaihtoehtohoitojen valvonta on puutteellista. Vaihtoehtohoitojen tarjoajista ja antajista ei ole olemassa virallista rekisteriä. Erilaisten vaihtoehtohoitojen antajien ja tarjoajien valvonta on olematonta. Asiakkaan ja potilaan potilasturvallisuuden ja oikeusturvan kannalta kuluttajasuojalainsäädäntö ja vahingonkorvauslainsäädäntö eivät anna riittävää suojaa.

Potilasturvallisuus ja asiakkaan ja potilaan oikeudet:

Monia vaihtoehtohoitoja käytetään virallisten hoitomuotojen rinnalla täydentävänä hoitona ja monet käyttäjät kokevat niiden tuovan myös hyötyä, helpotusta ja hyvän olon tunnetta. Mikäli vaihtoehtohoidot koetaan hyödyllisiksi eikä niistä aiheudu mitään haittaa tai vahinkoa asiakkaalle, potilasturvallisuus tai asiakkaan ja potilaan oikeusturva eivät myöskään ole vaarassa.

Erityisen ongelmallisia vaihtoehtohoitoja antavista ovat esim. kouluttamattomat ja monenkirjavat vaihtoehtoterapeutit ja hypnotisoijat, jotka markkinoivat palvelujaan lupaamalla parantaa mm. psyykkisiä sairauksia. Ammattitaidoton ihmisen psyyken manipulointi ja käsittely saattaa aiheuttaa pysyvää vahinkoa ihmisen psyykelle. Houkutus erilaisten vaihtoehtohoitojen ja -terapioiden käyttöön kasvaa, jos potilas ei saa yksilöllisen tarpeen mukaista hoitoa virallisesta terveydenhuollosta tai se on täysin puutteellista ja riittämätöntä.

Vaihtoehtohoitojen sääntelytarve:

Mielenterveyden keskusliiton tietoon on tullut vain joitakin yksittäisiä tapauksia, joissa kuntoutujat ovat olleet tyytymättömiä tai valittaneet vaihtoehtohoidoista. Tapauksissa on yleensä ollut kysymys vaihtoehtohoitojen kalleudesta ja niistä aiheutuvista maksuvaikeuksista sekä vaihtoehtohoitojen korvattavuudesta. Sen sijaan tietoomme ja hoidettavaksemme on tullut moninkertainen määrä julkisen sosiaali- ja terveystoimen alaan kuuluvia tapauksia, joissa kuntoutujat ja heidän läheisensä ovat olleet tyytymättömiä joko tarvittavan psykiatrisen hoidon saamiseen tai huonoon hoitoon, riittämättömiin kuntoutuspalveluihin ja riittämättömiin kuntoutumista tukeviin muihin psykososiaalisiin palveluihin.

Monimuotoinen vaihtoehtohoitojen kenttä, potilasturvallisuusnäkökohdat sekä asiakkaan ja potilaan oikeusturva edellyttävät, että vaihtoehtohoitojen piiriin kuuluvista hoidoista säädetään laki. Vaihtoehtohoidot olisi saatava luvanvaraisiksi. Lisäksi niiden antajista tulisi laatia virallinen rekisteri ja niiden valvonnasta tulisi säätää lailla. Koska kuluttajansuojalainsäädäntö, vahingonkorvauslainsäädäntö ja rikoslaki eivät anna nykyisellään riittävää suojaa vaihtoehtohoitojen asiakkaille ja potilaille, erityistä huomiota lainsäädäntöä laadittaessa tulisi kiinnittää asiakkaan ja potilaan oikeusturvan parantamiseen, riittävään tiedonsaantiin eri hoitomuodoista sekä potilasturvallisuuden takaamiseen.

MIELENTERVEYDEN KESKUSLIITTO RY

Timo Peltovuori
toiminnanjohtaja

Merja Karinen
lakimies